

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok 2 zl. — kr.
Na pol roka 1 — »
Na štvrt roka — » 80 »

Jednotlivé číslo 4 kr.

Spisujú a vydávajú:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
a GERHARD NÉMETH.

Hlavný spolupracovník:
FRANTIŠ BLESZKÁNY.

Redakcia a vydavateľstvo: 7 Budapešti
VIII. ker., Práter-úlica 44.

sem sa majú posilať predplatky, jako i do-
pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku
je 10 kr.

Starý a nový matrikár.

K našim čitateľom!

Ešte niekoľko čísiel, a „Kreštan“ dokoná svoj jednoročný beh. Cez ťažkosti, ktoré každý začiatok so sebou donáša — vďaka, za horlivú podporu našim dobrodincom — šťastlivo sme prebrdli.

O tomto tedy je dosť toľko povedať, že i na budúce ostane takým.

Z mnohých strán sme obdržali vyzvanie, aby sme len ďalej kráčali v započatom smere, ale aby sme viacej sily priniesli do boja, že by sme tým skôr náš cieľ mohli dosiahnuť. To tak rozumejú, aby „Kreštan“ budúce nie len raz vychádzal týždenne, lež i *raz i tri razy*.

Týmto našim dobrodincom len to môžeme odpovedať, že my sme hotoví na to, aby „Kreštan“ vychádzal *tri krát*, len na to ich upozorňujeme, že prinesenie veľkej obety z našej stránky nemôžeme sľúbiť.

Úplne pravdu majú tí, ktorí povzbudzujú na to nás upozorňujú, že porád viacej katolíckych a ľudových kruhov sa utvára, že katolíctvo sa strojí, ľudová strana ale náramne rastie a tak i viacej pokrmu požaduje, než koľko jej jeden týždenný časopis poskytnúť môže. I na to nás upozorňujú, že medzi predplatiteľmi je mnoho kňazov a vzdelaných ľudí, ktorýchžto podpora poistila by časopis, chudobnému ale ľudu dosť by bol i ten len raz za týžden vychádzajúci časopis.

Nuž to je všetko pravda. Preto len to povedáme, že dôveru skladajúc v Boha *urobme próbu*. Keď chceme, na každý pád sa podarí, veď to len na nás záleží.

Robíme tu tedy návrh.

Predplatky o 8—10 dní i tak sa musia započítať, lebo meno *osemtisíc* predplatiteľov zapísať a pre nich obalku dať vytlačiť nemôže byť úlohou jedného alebo dvoch dní. A čím skôr niekto si vykoná predplatok, tým môže byť istejší, že zmätok s jeho novinami sa nestane; ačkoľvek všetko vykonáme, aby predplatky akokoľvek by sa hromadne hrnuly, tiež najdôkladnejšie, zaznačené boly.

Prosíme tedy dobreprajúcich nášeho časopisu, aby keď dostanú toto číslo za jeden týždeň alebo najviac za desať dní ráčili nám na vedomie dať: z ich obce na koľko takých odoberateľov by sme mohli rátať, ktorí by tri razy do týždňa žiadali tieto noviny a i hotoví by boli na ne predplatiť.

My potom o desať dní dáme na vedomie veľkému obecnstvu, či môže vychádzať „Kreštan“ tri razy za týždeň.

Kto chce len raz v týždni dostávať „Kreštana“, ten ho bude mať celkom tak jako i dovčul; kto ale tri razy, ten ho dostane ešte i v útorok a vo štvrtok na jednom hárku.

Cena „Kreštana“

keď trikrát za týždeň vychádzať bude, bola by na celý rok 6 zlatých, 3 zl. na pol roka a 1 zl. 50 kr. na štvrt roka.

Valné shromaždenie v Mníchove.

Mníchove, hlavnom to meste Bavorska, tedy v nemeckej luteránskej ríši 25-ho augusta b. r. nemeckí katolíci vydržovali valné shromaždenie. Zo všetkých strán nielen rozsiahlej nemeckej državy, lež aj z iných krajín dostavilo sa na to valné shromaždenie okolo štyri tisíc ľudí. I od nás z Rakúsko-Uhorska došli tam mnohí hostia; z Uhorska zvláštne medzi inými gróf Ferdinand Zichy jedon to z vodcov ľudovej strany u nás, ktorého s hlučnou poklonou pozdravili. Pojednávania poskytli vzorný obraz jednomyselnosti medzi nemeckými katolíkmi, ktorí si tú zásadu svätého Augustina: „V potrebe jednota, v pochybnosti sloboda, vo všetkom láska“ za pravidlo svojej politickej činnosti vzali.

I pre nás uhorských katolíkov valné katolícke shromaždenie v Mníchove tiež má veľký význam, lebo i naši prední mužovia, ktorí tu za tie isté zásady bojujú, vzali na ňom účasť, a okrem toho na tom shromaždení videli sme ten veľký rozdiel, ktorý je medzi katolíkmi Mariánskeho Uhorska a medzi katolíkmi jednej veľkej luteránskej krajiny.

Nemecko je jedna luteránska krajina, kde pod ochranou luteránskeho cisára predovšetkým luteránske záujmy sa opatrujú. V takýchto okoličnostiach tedy není divu, že katolíctvo po nemeckej krajine sa nevelmi opatruje. Ešte sa môžeme rozpamätať na tie časy, keď Bismarck surov napadal a prenasledoval katolíckych kňazov po Nemecku.

Následkom čeho nemeckí katolíci užšie sa spojili, aby takto spolčení mohli tým účinlivejšie brániť katolícke záujmy. Od tých čias každoročne vydržávajú shromaždenia, na ktorých pozdvihujú svoj hlas proti tomu shabaniu práva, ktoré Taliansko proti svetskej vláde pápeža spáchalo, olúpiac ho o jeho právnu krajinu, z roka na rok ohlašujú, že lahostajnosť v náboženstve je tým najväčším nebezpečenstvom pre spoločnosť ľudskú, a proti ktorej lahostajnosti bojovať je úlohou katolíctva — lebo jako jedon rečník na onom shromaždení prizvukoval, že všetky vierovyznania včul len jedného nepriateľa majú, totiž neveru a že túto treba premôcť. Z roka na rok požadujú slobodu pre katolíkov a nikto im na oči nevyhadzuje, že rozopru a nesvornosť roznečujú medzi štátom a o-tatnými vierovyznaniami. Toto ohlašujú len uhorskí liberáli, pred ktorými keď sa neкто vyznáva za katolíka, to toľko znamená, jako

zradca vlasti. Zvláštnu vážnosť dodáva tomuto shromaždeniu v Mníchove i tá okolnosť, že na ňom vzali účasť skoro všetky údy katolíckych stránok nemeckého državného snemu, pruského a bavorského krajinského snemu, vzali na ňom účasť nemeckí biskupi a okrem toho mnohé cudzozemské katolícke ústavy daly sa na ňom zastupovať, čo nepodvratne dokazuje, že medzi duchovenstvom a svetskými ľuďmi úplny súhlas a jednomyselnosť panuje. Ani to nebolo nikdy slychať, že by v Nemecku medzi biskupmi a svetskými zastupiteľmi katolíckej záležitosti nebolo úplného súhlasu, keď sa práva cirkve majú brániť. To je len u nás v Uhorsku móda, kde katolíckemu ľudu na silu chcú dokázať, že rímsky pápež, Ferdinand Zichy, jedon alebo druhý biskup celkom iné chcú, než primáš Vaszary alebo jágersky arcibiskup Samassa, že medzi biskupmi a medzi nižším kňazstvom není jednomyselnosti a že katolícke noviny nepredstavujú verne stanovisko cirkve. — Ovšem toto vytrubujú do sveta jedine židovsko-liberálne noviny.

Z tohoto valného shromaždenia vyplýva i tá zaujímavá nauka, že na ňom vzali účasť i tie najprednejšie údy štátnych úradov v Nemecku každého rádu a rodu, ba i predsednícku stolicu Müller radca to v ministerstve pravosúdia a podpredsednícke stolice Ov ríšny radca a Rang radca pravosúdia zaujali. Shromaždenie otvoril Geiger súdca to hlavnej súdnej stolice, Brunner mešťanosta ale v mene mesta pozdravil shromaždenie. To je veru smutná, keď tieto pomery porovnáme s našimi.

V luteránskom Nemecku ani jedna duša sa nezastaví nad tým, že katolícki údovia štátnych úradov na takýchto shromaždeniach účinnú časť berú, ba každý to pokladá za celkom prirodzenú vec. Len by sa opovážili katolícki členovia našich štátnych úradov na takomto shromaždení sa ukázať, veď by ich potom naučili na mores tí traja veľikí Dežovia t. j. Bánffy, Perczel a Szilágyi, vedeli by potom, čo to znamená v našej krásnej liberálnej krajine dostaviť sa na katolíckom shromaždení. Lebo podľa pochopu našich uhorských liberálov takýto nešťastlivý človek dozaista je ultramontán, dozaista je zradcom vlasti.

Veď len ešte pred krátkym časom sme čítali po novinách ten chýr, že v Sombatheli všetci štátni úradníci vystúpili z katolíckeho kruhu len preto, ponevác v tom katolíckom kruhu na dvoch valných shromaždeniach byly prednesené také politické reči, ktoré cirkevnú politiku vlády neschvaľovali. Tu ešte len musíme pripomenúť tú prílišnú úprimnosť štátnych úradníkov v Sombatheli, s ktorou vyznali, že

ich k hromadnému vystúpeniu z kraku „prípadné škodlivé následky prinútily.

Nuž a či vo veľkej nemeckej države, kde luteranské náboženstvo panuje, luteran je i sám cisár, či sú tam neni nebezpečné tie zásady pre štát, pre ktoré nás v Uhorsku vyhlasujú za vlasti zradcov? A i my len to isté ohlašujeme, čo nemeckí katolíci, slobodu cirkve, navrátenie svetského pánstva pápežovi, a zamedzeniu neznabožstva. A hľa tá veľká nemecká država nebojí sa, že jej katolíci podkopú základ.

Pápežský nuncijs v Mnichove v mene pápeža uderil požehnanie valnému shromaždeniu. Či očujete vy veľký hrdina pán Bánffy to zamiešanie sa nemeckého nuncijsa do vnútorných záležitostí nemeckých katolíkov, ale preto sa tam nenašiel taký „grobiánsky“ minister, ktorý by bol povedal, že nuncijs prestúpil kruh svojho práva. To je hriechom len v Uhorsku, kde u vlády má viacej vážnosti ktorákoľvek židovská potvora, než poverený veľký vyslanec rímskeho pápeža.

Porovnajme len smýšľanie luteránskeho Nemecka so smýšľaním katolíckeho „liberálneho“ Uhorska v tomto ohľade. V Nemecku katolíci i štátni úradníci slobodne, bez všetkej potupy a podozrievania môžu sa dostaviť na katolíckych valných shromaždeniach, kdežto v liberálnom Uhorsku ešte i z jednoduchého kruhu na vidieku musia zútekať, keď v takomto kruhu len sa žmurkne proti cirkevnej politike vlády a jestli že len nechcú na seba uvaliť „prihodné škodlivé následky.“

Lebo u nás v Uhorsku liberalismus celkom nečo iného znamená, než po iných krajinách. Inde liberalismus (slobodomyselníctvo) požaduje, aby sa sloboda smýšľania neporušene zachovala, aby presvedčenie iných v úctivosti sa malo, ale u nás len to sa pokladá za liberalismus, keď niekto tak smýšľa jako naša židovsko-liberálna, slobodno-murárska vláda smýšľa a smýšľať dovolí všetko iné pokladá sa za zločin a jako taký aj sa všemožne prenasleduje.

Z toho mnichovského shromaždenia my katolíci máme sa učiť to, aby sme svoje práva, a práva našej svätej cirkve tak uprimne a neohrožene bránili, jako nemeckí katolíci, pre to tiež máme ku vzájomným poradám sa častejšie ochotne a horlive shromažďovať!

Františ Bleszkány.

POLITICKÉ CHÝRY.

Preťaženie notárov. Tie svobodnomyselnou múdrosťou a svedomitou vymyslené štátne matriky skoro všade ovesili na krk notárom, týmto úradným polutovania hodným otrokom, či chcú, abo nie; nikto sa ich nepýtal. Lenže na mnohých miestach už i bez toho majú notári hrúzu práce, tak že netak sa museli napat, aby im na zajtrok nezostalo, čo dnes musia spraviť. Čože si počnú, keď ešte i tie zkazonsné matriky budú musieť viesť pod prísnu zodpovedlivosťou; doista písareň notárska bude kratšie ľahať. Ponevác ale v tomto páde ich chlebičok liberálny by bol v nebezpečenstvi, aby si odpomohli, na *utraty obecné* celkom prirodne pomocníkov (pisárov) budú požiadovať. Obce ale majú právo proti tomu protešovať, a ich upozorňujeme, aby to aj činili. Kde notár písara bude žiadať, hneď nech sa sídú k zasadnutiu a nech sa ohlásia proti tej okolnosti, že ich notár je matrikárom, ktorá okolnosť je príčinou, že ich notár až po šticu trčí v práci. Ten protest treba v zápisnici od rychtára a iných obecných predstavených podpísať a výboru stoličnému predstref. Výbor stoličný bude povinný upovedomiť p. ministra že notár obce N. nemôže matriky viesť, ponevác obec mu nechce písara držiať. Ponevác ale toto závisí od údov stoličného výboru, doňhože nech si ľud ľahá takých volí, ktorí sú svedomiti a spofahlivi: notarov, poštarov a o-rezancov treba vynechať.

Jeden punkt národnostného programu. Keď sa národnosti 10-ho augusta b. r. v Budapešti ku porade shromaždili, ustanovili i program, podľa ktorého budúce zamýšľajú pokračovať. Medzi iným vzali do programu i ten bod, že pri budúcich ablegátskych voľbách budú sa passivne držať. Tento punkt i všetké časopisy i súkromní mýlne pochopili. Jako nás včul z hodnoverného prameňa upovedomujú, má sa takto rozumieť: národnosti pri budúcich ablegátskych voľbách nezamýšľajú postaviť osobitných kandidátov, čo ale nevytvára, že by sa národnosti s celou ich silou ku daktorej politickej stránke pri voľbách nepripojily k tomu cielu, aby svojim hlasom kandidátovi tejto stránky ku víťazstvu dopomohly.

Vážne upozornenie. Ponevác nezadlho polovic údov stoličného výboru svoje poverenie ztratí, ešte ku koncu tohoto a z počiatku budúceho mesiaca po celej krajine noví sa budú voliť. Z tej príčiny prosíme ct. čitateľov, aby len na tých najlepších katolíkov hlasovali, lebo od týchto pánov závisí poriadok stoličný. Pozrime len do minulosti, že keď voličia pred dvoma rokama prosili svojich ablegátov, aby proti tým bezbožným návrhom hlasovali; stolice a mestá dôveru hlasovali vládě a ju oduševnovaly, aby sa tie predlohy previedly. A neskôr ešte aj za čestných občanov si vyvolili daktore mestá pánov ministrov. Prečo? Ponevác dobrí katolíci boli v menšine. Aby sa také podlé pohoršenie viac stať nemohlo, lepších si musíme vyvoliť za stoličných výborníkov. Svobodnomyselní do toho poslednieho musia vybuchnúť. Ani notárov netreba zvoliť. Sa najdú síce aj medzi nimi kde-tu svedomiti katolíci, ale čo chosňa, keď pre nátlak vrchnosti nesmia dľa presvedčenia sa choval. Oni musia tak hlasovať, ako sa vládě páci, nech je to dobré abo zlé pre ľud. Aj ostatných predstavených nechajme na

boku, jestli len nedokázali do veľku, že sa vedia protiví nátlaku, nech on pochádza od hlavného župana alebo od služneho.

Židovská vzteklosť. Už od dávna to zkusujeme, že div čert neuchyti židov, že ľudová strana i bez ich dovolenia sa opováži dýchať a hýbať sa, ba i rozprešierať sa. Hnoj ošklivých slov hadžu oni na obecensťvo, ktoré ale od ľudovej strany odtrhnúť sa nedá. Čo sa ale noviny „Pesti Hirlap“ opovážia písať, to aby aj od toho najbezočivejšieho krivonosaka vystalo, sme si nemysleli. Každodenne hanopisebne tupí kat. cirkev, jej sluhov a verné dietky. Jakej hnusoby sa len môže jedon obrezanec dopustiť, to všetko kydajú na katolikov verných. Ale čože už žiada táto z Polska dovandrovaná červač, že našu svätú trpezlivosť tak zneužíva? Tieto krvodychtivé vretenice, nenie dosť, že nás cez mnohé storočia klamaly a tak do kaštielov a majerov vtiahly, tak že nezadlho všetci budeme ich najomníkmi: teraz teda ešte i za našou cirkvou, sv. vierou, a sviatosťami nám čahajú?? Naozaj ukrutne sme sa museli spotvorit, keď takato smradlavá nesvedomitá a ošklivá sberba sa opováži s nami tak zachádzať. Čo je po antisemitismu, sú veľmi naduté tieto maškary ohavné. Tak sa pozdava, že zas sa musí pestovať antisemitismus, aby nás židovstvo nepohltilo, ktorí nás všetkých svojimi otrokmi chcú spraviť. U nás je i tak veľa bielej, len týmto postavačom sa kotia a kydajú peniaze bez ostudy a starosti. Len pokračujte, vy zaslepenci, aj ďalej tak, a prinúťte nás k uskriseniu antisemitismu, však sa vy potom učupíte, jako myš, keď kočku zazre. Uvidíme, či vám to po srsti bude.

Proti civilným matrikám. Obec prešporskej stol. *Tót-Gurab* 27-ho augusta vydržila shromaždenie, v ktorom celá obec protestovala:

1) žeby útratami, ktoré vznikajú pri ustrojení kancelárie pre matrikárov, jakýmkoľvek spôsobom obťažaná bola, lebo veď že v snemovni vyreknuto bolo, že obce pritom nebudú mať žiadnych útrat.

2) protestovala proti tomu, že minister vnútorných záležitostí ich notára vymenoval za matrikára kdežto notár je len pre obecné záležitosti.

3) lež vopredy protestuje, proti tomu, že v tom páde, keďby notár, súc príliš obťažný, nevládal svojim povinnosťam zadost' učiniť, aby sa mu dal pomocník na farchu obce. Posávad' toto nebolo za potreby.

Tento protest celé shromaždenie jednohlasne prijalo a podpísalo vynímajúc grófov Jána Pálffyho a Pavla Zichyho.

Proti štátnemu matrikárstvu. V Borsos-Berínke obci to neográdskej stolice, onehdy volili notára, pričom predsedoval Martin *Hanzély* hlavný služný. Ponevác' bol len jedon kandidát *Julo Bonc*, *Hanzély* išiol bez žandárov do obce. Keď služný vyslovil *Jula Bonca* za notára obce, vstal jeden predstavený a v mene ľudu sa vyjadril, že obec, len v tom páde uzrá ho za svojho notára, keď *Bonc* záväzný sľub učiniť, že nebude spolu štátnym matrikárom lebo štát nemá právo, aby úradníka od obce plateného používal k svojim cieľom, a tento aby záležitosti obce zanedbal. Služný zahriaknul predstaveného a naložil rychtárovi, aby ho dal vyvieť z radneho domu, ale rychtár nie len že nesplnil žiadost' služného, ale ešte i on chytí stránku predstaveného. Všetci prítomní započali kričať a vystúpili proti vláde, že ľud nie len práv, ale i náboženstva chce zbaviť. Keď štát potrebuje matrikárstvo, rekli, nech si ho dáva vykonávať, od koho chce, ale nie od toho, koho daňujúci občania platia. Že oni si nežiadali ani matrikárstvo, ani civilný sobáš. Vtedy *Hanzély* videl,

že prišiel do osieho hniezda. Mrmlanie chytilo sa i ľudu vonku na ulici a vždy viacej sa vyhrážali tak, že *Hanzély* zapotrebné držal vyriadiť žandárov. Rozkázal rychtárovi aby hneď poslal voz pre žandárov, ale ani rychtár, ani nikto nechcel zapriannať a ist pre žandárov, konečne služný bol prinútený svoj vlastný koč poslať pre žandárov. Keď sa toto rozchýrilo, ľud sa vyhrážal, že podpáli obezný dom. „Nech tam zhorí i služný!“ zúřivo kričali. Na šťastie prišiel tam tamejší statkár *Močáry* a usiloval sa ľud utíšiť. Z prvoti ani na *Močáryho* nečúvali, ale neskoršie predsa popustili a potom sa rozišli. *Hanzély*, aby ľud nedráždil, nedal nikoho chytiť, ale proti farárovi *Andrejovi Šrenkerovi* započal vyšetrovanie, že búřil ľud.

Ejhla príklad, nasledujte! Pod týmto nápisom píšu naším novinám zo *Sabad sent-királyu* veľkej to obce baraňanskej stolice, že tamejšie záslužné zastupiteľstvo jednohlasne odoprelo útraty na novoty, tým odôvodňujúc svoj účinok, že: „komu to treba bolo, nech sa zato potí.“ V takom smysle bola vystavená i zápisnica.

Vyhlasenie nových zákonov. V smysle minister-ského rozkazu nové zákony poľažné na civilné manželstvo v prvú nedelu mesiaca septembra bolo treba vyhlásiť po prvý krát po celej krajine. Pri týchto vyhlasieniach najlepšie vysvitlo to nesmierne ľuhárstvo, ktoré vyhlasovalo tie zákony za všeobecnú žiadost'. Z viacej stran nás upovedomujú, že to vyhlásenie zákonov zo svetlého papiera skrze notárov ľud ani očúvať nechcel. Tak vo veľkej obci v *Udvarde*, jako to naším novinám píšu, najviac až sto ľudí očúvalo vyhlásenie, i to z väčšej stránky židia a kalvíni. Keď notár vyslovil s'ovo civilné manželstvo, celé shromaždenie započalo mrmlať: „Nečítajte! Nám to netreba, ani psu to netreba!“ Notár sa modlikal, aby len dotial mali trpezlivosť, pokým prečíta, potom nedbá, nech si urobia čo chcú. — Jedon statočný ebčan sa vyslovil, že on len násile popustí, že takéto násilenstvo ešte v živote nikdy neuskúsil. — V obci *Baromlaž* k udvardskému notárstvu prínaľežiacej v istý deň starý rychtár prečítal tie nové zákony, ale ho ani neočúvali.

Strojenie ľudovej strany vo Štvrtku. *Karol Lenkey* duchovný vo Štvrtku (*Detrekeő-Csütörtök*) 25-ho augusta odpoľudňa súkromne pozval svojich veriacich, ktorí majú hlas, do farského dvora. 67 voličov obce všetkých sa dostavilo, *vynímajúc rychtára*. A veru škoda! Bolo by sa mu svedomie prebudilo, keď by bol očúval, že slobodomyselná strana od času panovania *Kolomana Tisy* čo všetko neurobila na uponíženie našej cirkve. Keď duchovný hriechy liberálnych vlád vypočítal, vyložil shromaždeným *ľudovú stranu*, ktorá je povolaná kresťanstvo zachovať v Uhorsku, a konečne oslovil veriacich, aby sa spojili, aby vstúpili pod zástavu ľudovej strany, jestli že nechcú svoju vieru nechať i na ďalej šliapať. Asi 30 podpísali sa pod zástavu ľudovej strany, prisľubiac že svoje hlasy, ani za jedlo, ani za nápoj, ani za priateľstvo, ani za nič neľajú. Najbližšie vyvolia si miestnych úradníkov ľudovej strany.

Kajúch, chýrečný to Mudronček.

Kto sa topí, aj brytvy sa chytá. Pán *Kajúch* tiež sa mal utopiť v láske svojich voličov, teda aj on hľadal prostriedok, aby si život keď aj nie telesný, aspoň *ablegátsky* zachránil. On

má toľko istých hlasov v páde voľby, že sám sa chce postarať, aby toho trocha menej bolo, aby svojho protivníka, jestli sa kto opováži proti nemu vystúpiť, nesrazila celkom s ňou úplná porážka. Teda jako dajakej brytvy, tak sa chytil nasledujúceho figlu.

Jako volajaký jednatel počal vandrovať po svojich volebných obciach, a to tak tuho že sa mu štica parila a hrozného vlka dostal. Šol na obecny dom k pánu notárovi a zadal reklamáciu proti množstvu voličov. V Sliaci mu bol krčmár Kaufmann na pomoc, v Lubochnej Meiner tiež krčmár a v Ružomberku Khobi Klein jednatel peňazi, ktorý následkom zázračného šťastia habol do hrozného bohatstva. Miesto Kajúcha títo obriezanci podpísali reklamáciu, ponevác im jako orech také slzy sa hrnuli s oči, že by sa ukrutne potil pán predsa budúcej voľby, keď by nespaskol počet voličov. A veď oni nemuseli mať o to starosť, ponevác úradski už aj tak sa postarali o to v takej miere, že na pr. v Stankovanoch bolo predtým 26 voličov, teraz len šesťnásť, ktorých ale všetkých vyreklamoval Kajúch s farárom i učiteľom, len nad tou v obci najväčšou osobou sa smiloval: nad krčmárom tiež obrezaným.

Ponevác teda Kajúch ku svojmu srdcu jedine židov pripúšťa, ľud ho hrozne miluje, jako to nasledujúci prípad dokazuje.

Jedon katasterný úradnik prišol do Sliacha; na nešťastie ale nanáša sa na Kajúcha, hneď sa roznieslo po dedine, že Kajúch je tu, Kajúch je tu. O dakolko chvíľ už bol obecny dom obsadnutý so ženami: jedna mala štetku, druhá metlu atď. a hrozný krik tam robily. Ten úradnik ukrutne sa našakal a nevedel čo a prečo je to. Horko-ľazko sa mu podarilo ženám dokázať, že on nenie Kajúch: načo tie odvetily: no tvoje šťastie, že si ty neni ten papagaj, ktorý už vyše dvadsať rokov chodí na snem, a predsa nevie viac uhorský, ako „igen“ a „nem.“

Jakosi sa to ale dozvedel hlavný župán, a veľkým hurtom uderil na služného, aby poriadok spravil. Ten chudák naplašený jako zajac letí do Sliacha, a nasilu chce sa od žien dozvedeť, či ich to nenahovoril p. farár, len na tohoto si brúsil zuby; tie ale to búrenie zvalily na krčmára, ktorý je najlepší priateľ pána Mudrončeka.

No keď už o Mudrončekovi je spomienka, podám i to, čo som o ňom v druhých novinách čítal:

„V jednom roku sme sa spolužiaci rozišli. Já som sa stal veľkomestským lekárom. Jednúc stojím vo dverách hľadiac von do trmy-vrmy.

Zrázu ma okrikne známa postava, „to si ty ten zázračný lekár,“ a vbehol dnuhá.

Já sa divám, až sa mi konečne oči otvoria: „to si ty Hlúpačku? Kde si sa tu nabral?“ On odvetil: Já tu som viac ako doma; teraz núdza ma sem dohnala, keď som očul, že je tu zázračný doktor. Iste pamätáš, že trpím na hlúposť — vynalož — všetko svoje lekárske umelectvo. — Poznám tvoju nemoc ešte zo škôl. len mi ju ešte lepšie opíš. — Ach — vzdychol — prosím ťa vyčisti mi modzgy, lebo mi v nich od nečistoty, špiny, ľuhanin, táranin, nesmyslov až tak hemží; tak sa mi zdá, ako by môj krk hlúpu tekvicu nosil. Sadni si len — vravím — zapál si na cigarku, lež sa prichystám. Hlúpačik kúril, jako komín; sluha ale mi priniesol šálik s teplou vodou, kefu atď. Nato posadím hlúpačka, dlátom odtepel som mu temeno, vybral varechou modzgy a položil na drevený tanier; hlavu som mu chytró zabeďnil reknúc: Hlúpačku, seď, fajči a upíjaj si, budem sa usilovať čím skôr hotovým byť; potom ti i hlavu vymetiem a pukliny zapravím. Dal som sa do práce. Ach ľudia, toľko špiny, pavučin, táranin, otrúb, hnosoby, jako na týchto modzgoch nikdy som nevidel. Mlčal som, nevediac čo si počať. Pavučiny som postrhal, prach vymietol, modzgy v šáliku vymil. Hlúpaček ale hľadel cez sklené dvere von. Zrázu ale uzre vonku sberbu židovskú, vyrúti sa von, a tam ten. No však sa vrátiš, bez modzgov nemôžeš byť, i tak si Hlúpaček, bol by si ešte väčší. Pracoval som ďalej na modzgoch; už čisté ležaly na drevenom tanieri, som ich olejom pomastil, sklom prikryl. Čakám Hlúpačka, ale darmo, už ma zima prechádzala, že v tak teplom čase sa mi pokazia.

Prešiel týždeň; celé mesto hučalo od škreku židovského, lebo vraj bude židovské a civilné párenie. Myslel som si, pôjdem ta, možno, že Hlúpačka tam nájdem medzi sprostákmi. Hanbil som sa byť medzi takou sberbou, a koho vidím v najväčšom vresku? Hlúpačka. „Čuješ Hlúpačku — okriknem ho — hybaj si pre modzgy.“ „Čo — odvetil — já už ani modzgov nepotrebujem, pre moje táraniny zostal som mamelukom, a jako mameluk nepotrebujem ani modzgov ani rozumu, já som Mudronček, už mi je dobre,“ a v tom obrátil chrpát a tam ten. No nech ťa parom vezme, som si myslel. Šol som domov a modzgy aj so špinou a táraninami som na hnoj vyhodil. Potom som počul, že ľudia tieto táraniny vytlačené do ohňa hodili. jako ja modzgy Hlúpačka aj s ich špinou.“

Zdolinčan.

Osvedčenie sútrpnosti.

Z príležitosti toho nepravého súdu, ktorý zodpovedného redaktora našich novín pod zámkou, že *urazil kráľa* vyhlásil za hodného do štátneho žalára, všeobecná katolícka mienka zajakala a opravdu obsypala našu redakciu útrpnými a proti súdu proteštnými listami. Mikuláš Lepsényi bol by môhol rozdraždený rozmar obecnstva použiť a na výhodu svojej záležitosti upotrebiť, ale jeho zriedkava skromnosť mu nedovolila, aby ku svojej sláve čo len i jeden riadok uverejnil. Dojímavé krásne listy odložil si na pamiatku, jakožto dôkaz všeobecnej úcty, ale nedal ich verejnosti.

Ponevác včul obžaloba neskromnosti sa ho nemôže dotknúť, my včul otvoríme tú drahocennú kopu listov, a jeden alebo druhý v našich novinách prinesieme, nech vidí liberálna banda, že i katolíci znajú si uctiť svojich veľkých mužov a všeliké mamľastvo nechajú bez slova.

Prevelebný pán Redaktor!

Nech Vás Boh poteší v tom tmavom Segedínskom žalári, vy horlivý vyznavaču Kr. sta. Nech Vás posilní anđel s kalichom trpezlivosti, jako nevinného Ježiša v zahrade Gethsemánskej, tak aj Vás nevinne odsúdeného.

Velice ma srdco bolí nad vami, neni mi možno Vám pomôcť, rada by, keby bolo možno, aspoň jeden mesiac trpeť za Vás. Ale prosím Boha, aby Vám on ulávil trápenia vaše.

Nech vás na odmezu korunuje kráľovná nebeská tou korunou víťaznou neuvädlej slávy a dá vám rája večného.

V Radisi dňa 11-ho augusta.

Ponižena služebnica

Terczia Beck.

Valné shromaždenie

bude vydržiavať ľudová strana v Ružomberku (Lúptovská st.) 22. septembra. Bánffy so všetkými liberálmi si myslí, že keď tie novoty od 1. okt. do života vstúpia, všetky protivné stránky sa utiahu do kúta. Ľudová strana nesloží zbroj, lež ďalej chce bojovať: to chceme dokázať s tým, keď na shromaždenie valné ľudovej strany povolávame úctive všetkých neodvislých kresťanov, ktorí zásady od Krista pochádzajúce si vážia a svoju vieru utlačiť nedopustia.

Čím viac nás bude, tým dôraznejším dôkazom to bude toho, že nechceme po ceste liberálnej nesvedomitosti kráčať a že my si vážime svoje kresťanské náboženstvo. Len sa do radu, kresťania, bez ohľadu na vieru, reč a stav, a sídime sa v čím väčšom počte. Tam sa poshovárime a poradíme, jako si môžeme pomôcť a zástavu ľudovej strany k víťazstvu doprovadiť?! Nech žije ľudová strana, nech žijú kotrí ju podporujú a na jej prvom valnom shromaždení sa ustanovia.

Milodary.

Na útraty, ktoré vznikly preto, že hlavný redaktor našich novín: Mikuláš Lepsényi bohužiaľ bol odsúdený, milodary ráčili nám zaslať:

Z Nasic: Ondrej Gašparek, Imrich Gašparek, Josef Gašparek, Josef Rosina po 50 kr., Pavel Rosina, Josef Kováč, Ondrej Gjurek po 20 kr. — Račiždorf: Štefan Vulgan 1 zl. Karol Lednar, Anton Polakovič po 50 kr. — Alsó-Ruszbach: Innocenz Smolka, Jakub Lescinsky po 1 zl., Adalbert Grech, Jakub Lescinsky, Ján Selep, Mária Selep, Matej Gercak, Matej Sutor, Matej Lescinsky, Pavel Gonesar, Ján Kiš, Michal Kiš, Katerina Scsensny po 50 kr. Štefan Dudzik, D. Učiteľ Grancsaj po 30 kr., Matej Hanecsak 25 kr., Ondrej Lescinsky, Ondrej Potanka, Béla Pardusz, Štefan Hanecsak, Melhior Hanecsak, Béla Scsensny, Ondrej Scsensny, Michal Grech, Štefan Lescinsky, Martin Dudrik, Anna Martinek, Ján Heban, Tomáš Geresak po 20 kr., menšia sbierka 4 zl. 05 kr. — Z Rovného rodáci bývajúci v horných Rakúsoch: Ján Džavik, 1 zl., Josef Džavik 50 kr. — Egbel: Tomáš Hladik 50 kr. — Kráľovskí robotníci Zólyom Brezó: Františ Zvarik, Ignác Komar, Josef Märpach, Matej Kovačik, vdova Maria Krišteck po 50 kr., Robert Suster 1 zl. 20 kr. — Sebesér: Ignác Zvarik, Ferdinand Fodor, Béla Vajsempacher po 50 kr., menšia sbierka 80 kr. — Krompach: Ján Schloszar, Audvai Cserpak, Vencel Paulisz, Karol Tomann, Štefan Majkuth, Ján Goldberger, Martin Kamara, Imre Csarnoky, Győző Filiczky, Neo Teben, Jakub Fabian, Mária Klinger po 50 kr.; menšia sbierka 4 zl. 5 kr. — Z Veľkej Levoči: Martin Hlavač, Ján Kabina po 50 kr., menšia sbierka 2 zl. 80 kr. — Bystricko-Podhradie: Velb. Josef Janecz, Štefan Vozata Mudrik, Josef Demaček, Samuel Mallis, Katerina Turcsányi po 50 kr.

Za poslané milodary, jako tiež za poslané útrpné riadky v mene milého mučedelníka našej svätej veci najvrúcnejšie vďaky vzdávame. Požehnaj Bože štedrých darcov s nebeským i zemským požehnaním.

(Pokračovanie nasleduje.)

Naším ct. čitateľom! Ponevác m. m. augusta i redakcia i vydavateľstvo — z milosti Božej — konečne stále bydlu dostaly: ráčte túto premenu vziať v známosť a od týchto čias všetky dopisy, listy, alebo posielky pod nasledovným nápisom, jako to noviny i na svojom čele ukazujú, posílať: Budapešť, VIII. okres Práter ulica číslo 44.

 BESEDNICA

**Pieseň o jednom matrikárovi z
Porážia.**

Nad S. . . . ou mračno stojí,
tohoto sa každý bojí,
éid, kresťan a kto tu býva,
keď si mládež takto spiera:

Už máme matrikára
Našeho zdurného notára.
Bol pred rokmi reholnikom
dnes ukrutným kalviniskom.

„Váš notár statočný to Pán“
tak ho chváli Pán nadžupan.
Ach horká jeho statečnosť,
my už ho máme všetcia dosť.

Bol uhorským kazateľom,
ukázal päty klášterom,
utiekol on aj s habitom,
snáď ho čakal vóz za mestom.

Zaprel vieru a prisahu,
pre bohatú jednu pannu.
Stal sa pánom on veľikým
a to notárom dedinským.

Zdieranie tiež aj cigánstvo
okrašľuje jeho panstvo.
Za to ho páni zvelebujú,
pri banketoch s nim si štrnkajú.

Keď maďarov nazodieral
za včasu sa odtiaľ poberal,
chtiac poznať aj ľud slovenský,
nie tak jazyk materinský.

Páni židia ho dovedli,
čo leprv obanovali
až keď už začal diktovať
z kancelárie ich vyháňal.

Sedel pyšno na stoliči,
keď prišiel slovak trasúci,
vzkrikoľ na neho čo chcete?
baszom a jól teremlette!

Keď mu už žiadost predniesť chcel
hneď po maďarsky zahrmel-
„Takarodj ki baszom teremlette
nem értek én nyelvedből egy szót se.“

Pre seba on dobre smýšľal
plat statočný si napísal
do stanov už vyrobených,
od stolice potvrdených.

Ľud a obec denne zdieral,
z dôchodkov bankety dával;
barátečkov vždy shladával
s tými peniaze rozhádzoval.

Toto preťažké bremeno
už ďalej trvať nemohlo.
Ľud domy tratil, on kúpil,
pri tom jak mohol figliaril.

Čo paša on tu panoval,
vrchnosťi sa žiadnej nebál
veď mal on pánov vo vačku
nie na žárt, ale vskutku

V lete chodil do kúpeľov
od dvoch až do päť mesiacov;
každý mesiac ráz na Amtstag
tri sto zlatých ueni paták.

Každá vec má aj svoj koniec;
dnes je pred nim prážný stolec,
prišiel pod vyšetovanie
smiešne to však položenie.

Nič nerobi a plat berie,
z celej komédie sa len smeje.
To je dnešnia politika
ktorá nemá dôvernika.

Netešte sa bratia, sestry,
že k vám príjde z pravej cesty,
zpráva pre vás spravodlivá,
dnes statočný pravdy nemá

Dnes je náš notár kalvinom,
zajtra bude matrikárom,
bude mať šablu na boku,
za kriminálnu pokutu.

Národný cestovateľ.

Tovaryš a matrikár.

II.

Vidme, ako prišiel sem tento chýrečný človek... V meste *Napredovom* dnes všetko na nohách jesto. Boista vážna záležitosť čaká na magistrát a mešťanov. Majú voliť notára a matrikára. Už dosť konkurentov zadalo prosbopisy svoje, ba mnohý i osobne sa dostavil. Mestský dom obkľúčený jesto od dávu ľudstva. Ta dnu rada mestská zasedá. Tu však jedna vyzíabla a vysoká postava akoby tá lata, prepcháva sa a robí sebe cestu pres ľudí k radnému domu... Zdá sa i radnu dostať... Ba už klope i na dvere teremu... Už sa predstavuje slavnému magistrátu: »Mám česť — Barach Mudronček — predstavíť sa sl. vysokej rade...«

Ako čo by bol blesk z čista-jasna udrél do teremu, nebol by bol mohol väčšmi ohromiť pritomných, ako týchto pár slov... Či strach a bázeň, — či radosť a jasot, ale nedaj Bože jedinkého slova... Zdalo sa, že sa i jedni žehnať počali, pokým druhí: véj! véj! zol ich leben! — volali...

Vidiac to prijdúci pán, že sú zmeravení, aby ich vzkriesil, počal tedy on rapotať a spomínať, že je on doktor filozofie, — navštevovatel university — člen právnickej akademie — výbojca civilného sobášenja — zastavateľ neohrozený recepcie... a Boh vie čo ešte... a hľa toto sa zdálo účinkovať, lebo zaraz z tej strany teremu, kde cibula a cesnak páchly, bolo počuť revanie: Ihlie! Ihlie!! Tho je on, muterleben tho je on prosíme pána khapitána a hlavnieho rhadu, aby nhám toho, dhali za nhotára a mathrikára, bho on uhorský nhárod od vhymera zachoval — vej mhir — lebo lhen v spojeni sa s nami sthane sa mhocným. Ihlie! Ihlie!.. Nho či nie pháni mhešťania, khtori sa osvievtheni a libherálni? vej mir!...

Tak je — tak je! — volali mnohí z celej sily, a to snáď takí, ktorí u tých prvších zdali sa byť i podlžní, mysliac si, že tým svoje konta umenšit, a termin platenia predlžit budú v tave...

Avšak i oprotivné hlasy počuť bolo; nech sa vývolí ten, ktorý jesto najsúcejší, a ktorého i my známe... Pán kapitán vidiac väčšinu pri menovanom prichodzím, a dozvediac sa, že neznámy pán zrovna zo samého Budapeštu jesto poslaný, a ktorého meno dojistá dejiny národa s Košuthovym menom spomínať budú — — podvoliac sa väčšine, vyhlásil Barach Mudrončeka za notára a matrikára.

Aby však novovyvolený voličov a pánov mešťanov ešte viacej o proti sebe zaviazat mohol, i veľkodušnosťou zdal sa chovať k nim. 1/4 ročný plat špendiroval pre nich na malé počastovanie a mnohí od radosti zdržať sa nemohúc, počali ho i dvíhať...

Barach Mudronček mudroval v duchu svojom vopred takto: samotný som, varíť sebe nemusím, krštenie, svadby, kary a sobáše v behu sú, tam sa ja predplatím, to si hneď pri zápise vyjednáam, to mi nikto odopreť nebude v stave, a tak sa najiem a napijem na celý deň, nečo pohodím do šosov dlhého krišpina, nečo si dam zapakovať i do papiera k budúceму dňu, a tak za jedon čas i bez platu sa zaobejdem...

A v skutku tak bývalo. V *Napredove*, kde bolo krštenie, alebo iná prihoda, tam Barach chybáť nesmel, bo len tam panovala pravá veselost a zábava, kde i on pritomný býval. On oživoval celú spoločnosť, prevádzal žarty, pripíjal každému, zariadal hudbu, usporiadal tance a všetko tak slušne a vkusne, že na ňom ženské svoje oči nechať mohli.

Nektorym však vážnym a mudrejším mešťanom ako zvlášť majstrovi Kálnymu zdálo sa, že Barach nemá dosti úsadlosti, zanedbáva svoj úrad, voždy ho bolo nutno po meste shladávať, a tak ver že je on ľahká partieka, kam vetor tam plášť...

Časom i tieňe zprávy z Budapeštu presiakovať počaly do *Napredova* medzi mešťanov, že pán Barach Mudronček je doktor bez diplomu, navštevovatel university ale driemajúci, člen právnickej akademie ale vyhodnený, radnej horlivý navštevovatel pivnic atď... Ba mnohá dlhoba poptáva sa po ňom, čihajúc ho nekde lapit...

A nečo muselo byť pravdivého v tomto poslednom, bo nápadné bolo, že len bohatým paničkám začal dvoriť a sa klaňať im, kdežto na chudobnejšie bokom pohliadal. Zvlášť v potočnej ulici bližej p. Kálnyho často sa premával. A tak niet divu, že mnohokrát stretnul sa s paňu Kálnýčkou, alebo dcérou jej Dorotkou, a voždy nejakú maličkú ochotnosť a službu činiť sa nezdráhal. Tam knižku modliacu niesť sa nabýdnuť, keď išli z kostola, tam zase pres blato ruku podával, Dorotku andelom a perlou *Napredových* paničiek nazýval, nekdy malou kvetinkou ju prekvapil, matke pri lučení sa ruku polúbil nezameškal... A hľa! to boia iskra do slamy. Poznať, — hovorievala — že je vychovaný vo veľkom meste, ale má i móres inakší, ako naši mladíci...

Františ, tovaryš mal doobre vychovanie, a bol už na 8 rok v dome: on útle sa choval ku všetkým, zvlášť oproti Dorotke, ktorú vrúcne miloval: ale tej lichotnej, podliezajúcej politiky lapať sa nechcel, nevedie ani, aká váhu na tó klade nektorá slabosť matkina.

Barach mal i svojich náhončích v osobe tovaryša Juraja, ktorého zastávanie sme tam vyššie počuly — a staréno Tomáša posluhu pri úrade, ktorý tiež všakovymi chválami cestu do istých domov klesnil...

V sobotu po sv. Lucii poburene chodí pán notár Fore-dolu po písárne; barvu hneď na bleďo, hneď na červeno meniac. Z okna do okna poziera, hneď zase na listy, ktoré z hlavnieho mesta Budapeštu zdal sa prijat... tú i na dvere pokukáva, a zuby na prábu stavá sú-li ešte dosti mocné... Zdá sa nejakého „teremteta“ a „kristušáta“ volať... až konečne prstom na čelo poukážuc, mierne mluví: „Už to prasknúť musí“ — „lebo ďalej to tak zostať nemôže,“ — a krv zase do modzgov zdála sa valiť, bo dokladal hlasnejšie: „Nemožno ďalej odkladať, bo — bo ešte ma ti naničhodni veritelia prezradia, a to by ver nerád... ver sa vyhrážajú... hm! ešte špatný koniec by to vzial, a moje historične meno mohlo by sa pošpinit... I potiahol rýchle zvonec, a starý Tomáš vojde.

— »Čo ráčite rozkázať?«

— »Veľa nie — starčok môj — musíme ist nahovárať...«

— »Však to — prosím — od vás závisí.«

— Nuž, a bude li to zato stáť, abych si tu husku na krk priviazal? — pýta sa notár.

— Ako ďaleko znám tie okolnosti — rečie Tomáš — 20—25 tisíc važí Kálný.

— »A nebudeme-li prinútení s dlhým nosom domov íhať?«

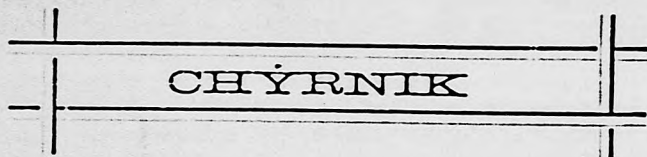
— Musíte pane notár len z hurta na starého, a vezmite so sebou radného pána Kordoša a pýtajte Dorotku bez všetkých okolkov, viem, že matka ta pripriahne a — bude dobre...

— A ten Františ?

— Ten sa utiaha ne kde na poval pod strechu, a bude ticho plakať, alebo zanechá dom.

— No dobre Tomášku — zajtra pojdeme po nešporoch chrámových do Kalných, a bude — po starosti...

— Ale tomu, čo radil, nech sa tiež pomastí...
dodal usmievavo Tomáš.

*Prosba. Ponevác prvý ročník s niekoľkými
čísly zavreme a na druhý ročník predplatok
otvoríme: úctive prosíme všetkých tých ktorí svoje
predplatky ešte posávd nevyrovnali aby svojej
poživnosti a tomto ohlade zadosť učinil ráčli, jestli
možno s obratom pošty, lebo ináč budeme prinú-
tení tie predplatky nevyrovnané cestou poštových
poverení sobraf s úctou*

Vydavateľstvo „Krešťana.“

— Cestovanie kráľa. Jeho Veličenstvo kráľ 2-ho septembra ráno o 4 hod ne cestoval z Işlu do Budevic na cvičby 8 a 14-lo vojenského sboru. Pre poludním o 9 hodine a 15 minút prišiel ta kráľ. Vo stredu, 4-ho septembra Jeho Veličenstvo zas navrátil sa do Viedne Rainer kr. knieža už 1-ho septembra večer cestoval do Budevic, 2-ho septembra prišiel ta i Karol Ludvik kr. knieža. Zo Zahrebu sa oznamuje že u grófa Karola Khuen-Hederváryho, chorvátskeho to bána 1-ho septembra bola porada, na ktorej ustanovili konečnú, program na prijatie kráľa. Jeho Veličenstvo dva dni bude sa zdržovať v Záhrebe. Bán 1-ho septembra odcestoval aby ustanovený program predostrel kráľovi.

— Nehoda belgickej kráľovnej. Zo Špaj sa oznamuje, že belgicka kráľovna 31-ho augusta, keď jazdila na prechádzku chcejúc jeden járok preskočiť, spadla s koňa a urazila si hlavu. Kráľovna do Špaj jazdila naspák kde včul musí v posteli ležať. Stav jej ale nevzbudzuje obávajú sa.

— Programm našej kráľovnej. Jej Veličenstvo kráľovna Alžbeta — jeko sa z Parizu oznamuje — 2-ho septembra prišla do Aix-les-Bains, kde v hostinci Splendide býva. Na veľké dvorne nahánačské polovky však kráľovna spolu i s kráľom príde na Gódöllov. Jako chýr ide, toho roku budú i tak zvané parforce (nasilné) polovačky a že i kráľovna, po toľkých rokoch po prvý kráľ sadne si na sedlo. Prvá dvorná polovačka bude 9-ho septembra, na ktorej účasť vezme i toskánske knieža Ferdnánd!

— Srbský kráľ v nebezpečenstve. Z Parizu sa oznamuje, že v Biarri 1-ho septembra Alexander srbský kráľ bol vo važnom nebezpečenstve. V ten deň ráno išiel sa do mora kúpať v sprievode 24 ročnebo majstra v pláveni, menom Sarasola. Medzi kúpaním nenadále velika vlna zachytila kráľa a jeho druhu. Kráľ neztratil prítomnosť ducha, a tomu môže ďakovať že mohol vyplávať a si život zachrániť. Ten plavár sa zatopil, mrtovlu jeho ešte nenašli.

— Súboj jedného generála s poručikom. Sinajský škandál, v ktorom Lahovary, bývalý to rumunský minister vojny a Kátargiu veľký poslanec hrali rollu

jakožto hrdinovia, mal aj pokračovanie. Súboj vznikol z neho, v ktorom general Labovary a Niklau poručik stáli jeden proti druhému, Poručik vyzval gnerála a tak ťažko ho poranil, že mnohé dni bol v nebezpečenstve života. Keď Labovary citil, že je poranený s tymito slovni se obrátil k svojmu protivníkovi: „Poručik Nikolau driečny oflcier si vypomstil si sa za tvoju urážku!! s tým podal mu roku. Niklau sa drží za najlepšieho šermovníka v Rumanií ktoiy už asi v dvanástich súbojoch premôhol vojho protivníka.

— Po zbojnicky zastrelení žandári. Troch mužov vrbarskej žand. rmerie v Bosnií Štefana Baič, Petra Vuga a Simona Ribarič na jednej prehadácej ceste prenosili z Montenegro a Hercegoviny po zbojnicky, zastrelili. Jedine Ribaričovi sa podarilo dovliecť sa do blízkej polesnej chalupy. Vrahovia potom žandárov vyrabovali. Posavaď zločincov ešte nenašli.

— Truchlohra rozsobášenej ženy. Pred poldruha rokom stalo sa, že krásna manželka Jozefa Bohuš lekárnikta to v Ceglėje zanechala a s Jozefom Lubinským hercom to ľudového to divadla utekla. Od tých čias žila tu v hlavnom meste s Lubinským, ktorý však rýchlo zunoval krásnu ženskú. Hmotne a mjavne zníčená ženská 3-ho septembra spáchala samovraždu; roztopila si do jedného pohára vody šest paklíkov siriiek a to vypila. Chrániteli síce jej pomohli, ale ešte i včul je ťažko nemocná.

— Ozbijaná slobodomurárska lóža. Zo Segedína sa telegrafuje, že tam 30-ho augusta ozbijali lóžu tamejších slobodomurárov, odkial vzali medácie, zásoby a drahocennosti.

— Cholera. Podľa Wiener Abendpostu v Tarnopoli vypukla cholera. — Z Lvova sa oznamuje, že cholera vo Volhynii vždy viac a viac sa rozmáha. Obyvateľstvo Kaniova a Wilie zutekalo do lesov. V kremeneckom okrese celé rodiny vymrely. Mrtvých bez cirkevných obrádov pochovávajú do hromadného hrobu. Obyvateľstvo je hrozné prestrašeno; pút porád trvá, kostoly sú preplnené. V Semenove najviacej zúri cholera. Nemoc rýchlo zachvacuje obety tak, že v častejšom páde všetka lekárska pomoc je darobná,

— Zbojstvo na hradskej. Z Lippy sa oznamuje: Vasil Krišan obyvateľ v Ravne chcel si ísť voly kúpiť do Belényešu. Na ceste dva chlapci z Nadalbeštu naňho strelili a poranili ho tak, že sklesol. Na čo tí mamlasi naňho sa rútili a sekerou tak mu zafali do hlavy, že omdlel. Potom tí zločinci olúpili ho, vzali mu 125 zl. a utekli. Krišan o niekoľko hodín prišiel k sebe a horko ťažko vliekol sa do blízkeho domu, kde k nemu zavolali lekára, lež neni nádeje, aby ostal na živote. Tých činiteľov ešte posávd nechytili.

— Nešťastie na železnici v Serbsku Z Belgrádu oznamujú chýr o strašnom nešťastí. Na stanici Rakovici blízka Belgrádu 29-ho augusta, keď z Caribradu prišiel východný osobný vlak do dvora a tíšil svoj chod, niekoľko výletníkov chcelo vyskočiť na vlak. Medzi tým šest ich tak nešťastlivo padlo, že troch z nich na skutku zagnával vlak, a i ostatní trajá ťažko boli ranení.

— Predpadajúce sa mesto. Podľa najnovejšieho telegrammu z Brúxu v ulici, ktorá vedie k železnici, zas na viacej miestach počala sa zem prepadať. Z čoho nasledujú, že ešte i včul sú podzemské prázdnoty, ktoré prv alebo neskoršie zapríčinia galibu. — Úradne sa následovne oznamuje: Na Bahnhofstrasse pred niekoľkými dni povstala jedna na tri metry hlboka a i.a dva metry široka hlbina, ktorú hneď zapchali. Okrem tohoto neznačného úpadku zem sa ináč nezrútila.

— **Milosť Ducha Sv.** 3-ho septembra Moric Holcz zo židovstva sa obrátil na katolícku vieru a sv. krst prijal v kostole Sv. Jozefa v Budapešti.

Samovražda. Vojtech Gradl kupecký to pomocník pod čís. 18. v Koššúthovej ulici zo samovraždelného úmyslu strelil si do hlavy. Poranenie jeho je ťažké. Hovorí sa, že zmätky v jeho majatku hnaly ho do samovraždy.

— **Zbojnicky svet v Macedonii.** Z Bitolinu mesta to v Macedonii sa telegrafuje: Biľáč Palanka arnautský zbojník z dedin Galatiny a Lazarovácu pätnásť sedliakov zajal do lesu a len po zaplatení 16,000 frankov výmeny prepustil ich na slobodu.

— **Srazenie sa plachetných lodí.** Trojstežnová loď z Rieky menom Anna Peppina z Kagliari, z ostrova Sardinie vezla víno do Švedska, do Vasy. Na východnom mori 2-ho septembra, ako jeden telegram označuje v hustej mlhe pokračovala svojú cestu tá uhorská loď, keď sa s jednou loďou srazila. Cudzá loď bola talianská, loď menom Unione, následkom toho srazenia sa ťažkú urážku utrpela. Uhorská loď potom ľahala poranenú Unione do štokholmského prístavu, kam do polu vodou naplnená prišla. Anna Peppina neutrpela žiadnej škody.

— **Uderil hrom.** V Čikserede v Sedmohradsku po tieto dni bola búrka. Hrom uderil do domu Imricha Biró a zabil jeho desaťročnú dievča.

Upovedomenie. *Ludová strana* v Budaqešti (VI. Podmanická ulica číslo 8, I. poschodie) *krajinskú sústrednú pisárňu* otvorila. a táto účinkovať už aj počala. Aby však účinkovanie tejto kancelárie bolo zdarné, obecnstvo sa vyzýva, aby túto *pisárňu* hneď upovedomilo o každom pohybe či politickom, či spoločenskom *ludovej strany* sa týkajúcom. Redaktori ale dňových a týždňových novín, ktorí držia s ľudovou stranou na to sa prosia, aby svoje noviny pod nápisom kancelárie posilali, za čo jakožto za vzájomnú službu z času na čas zprávy im bude posilať. Konečne *predsedov všetkých katolíckych kruhov, čitateľných spolkov alebo katolíckej spoločnosti* jakéhokoľvek mena na to prosí tá kancelária, aby jej sdělili meno a bydlisko toho patričného telesa, i vlastnej ich ctenej osoby. Odkiaľkoľvek a čokoľvek by niekto písal, *nikdy* nemal zabudnúť na čele svojho listu *meno volebného okresu a stolicu* pomenovať.

DOPISY.

Na Dubravke, dňa 18-ho augusta 1895.

Prevelebný pán redaktor!

Odpustite, nemôžem sa už ďalej zdržať, žeby som Vám s radosťou nesdelil, jako duch katolícky u nás v Novommeste a v okolí zo dňa na deň na vidome očí sa rozširuje a jako si ti, ktorí do včulka tuhý spánok spali, už prezierajú na oči a budia sa. Veď znakom tohoto, keď i iné by som nespomenul, bol aj 10. júla vydržiavaný katolícky „juliáles“, o ktorom židia s liberálmi hovorili a hovoria, že to tu u nás bola zábava ľudovej stránky; ale nech hovoria, čo chcú, však aj tak pravdu, len keď sa pomýlia, povedia a jestli to bola tu na zábave z mesta a z okolia ľudová stránka, môžu si, jak chcú, aj konsekvenciu

ľahat. Keď už sám hlavný služný v novinách v jednom jeho osvedčení prinútený bol vypovedať, že ich mohlo byť tak 400—500, môžete si myslieť, že koľko tam v skutku dospelých ľudí mohlo byť, keď ti páni obyčajne v takýchto veciach ani len menšiu polovičku radi nevypovedia. A v skutku bol to v každom ohľade impozantný juliáles, ktorému podobného ešte ani v Novommeste ale ani v dialekom okolí nebolo, lež úfam v Boha a dá Boh, že v budúcnosti prv-neskorej aj inde takéto sa už vydržavať budú. Eto videl novomestských katolíkov na túto zábavu cez mesto v tak krásnom poriadku a tichosti, v tak mimoriadne veľkom počte ísť, ten hneď musí mať pochop o sile ducha katolíckého v Kysúckom-Novommeste, preto, páni moji, nežartujte s ohňom! — Jest síce pravda, že múdrosť hlavného služného vyšikovala na tvár zábavy štyroch ozbrojených žandárov, medzi ktorými bol žid fúhrerom, lebo veď žid všade musí byť, (hádam aj v nebi?!), potom exklerik Juliusa Pakošš, ktorý je podarený syn toho Košanika, čo Neslušania od neho najviac muku berávajú, lenže mnohí hovoria už, že mali-li by ísť k nemu, keď je taký, že radšej pojdu k židovi, a Jána Kubicska rim. kat. učiteľa proti ktorému z Nitry v najbližšom čase pokroky už budú porobené, ktorí sú sami katolíci, nie len dľa mena, o hlade a smáde na nás tam varovali a hádam ani toho vstupného nemali zaplatiť tí, ku ktorým pokladník s tanierom prišiel?!. dávali pozor, aby sme — podľa smýšľania pána katolíckého hlavného služného u nás na slabej nohe stojáceho, lebo, kto sa topí, aj britev sa chyta, — nebúrili proti jemu a vláde, lenže s dlhými nosami sa navratiac, večer zaiste museli mudrcovať: Ja, katolíci, nech ktokoľvek čokoľvek o nich hovorí, sú len predsa katolíci, na tých darmo špehujeme, tí sa podľa prikázania svojej viery aj zabávajú!

Juliáles tento katol. v trnavských slov. novinách bol obšírnejšie opísaný, jako aj ten druhý židovský, z ktorého novomešťania ešte aj po dnes sa vysmieľajú a o jakýmsi bananovi ktorý mal podkovy a kopýta, rozprávajú, že sa na košír vydariť nedal. Židia a liberálisti v Novommeste prvý ráz mali zábavu a aj tá sa im nevidarila — lež kopy anekdôt a smiechu za sebou zanechala, z ktorých niektoré tu i tu pre rozveselenie iných im tiež časom podáme.

Čo je zvláštneho tu u nás, židia začínajú ostro bojovať proti katolíkom a katolíci proti židom. Najnovšej sa to preukázalo pri prenájme „Myto“ nazvanej krčmy a pri mestskej ladovni, ktoré na 3 roky prešli z rúk židov do rúk katolíkov. Že už len pre túto vec nenávisť a závisť židovská jak veľký stupeň je v stave dosiahnuť, to vám to opísať není som v stave. Istí židia každý kameň pohli, aby len katolík: Josef Brežny, ktorý tú ladoveň najal, do nej piva dostať nemôhol. — A práve toto sa chovanie židov proti katolíkom zoškvillilo sa i v očiach tých pánov, ktorí ináč do včulka ich podporovali, ich navštivovali alebo aspoň im stránku neohrožene držali. Samí židia si pre seba od včulka zle u nás poslali a márne je a bude jejich namáhanie sa pri stavani všelijakých ladovni a chýrečných krečiem — bez „Goj“-ov im to nepojde! — Katolíci novomstskí a z okolia!, majte sa na pozore, pivo od nového roku len s mestskej ladovne berte, tu je už čas, aby ste vašu ktolícku krv už podporovali a už ráz aj spoludržali! — S Bohom bratia a sestry drahé katolícke!

Husár.

Národný cestovateľ z Povážia.

Snáď mnohým čitateľom není povedomé, že blízko Váhu a Dunaja totiž: v treňanskej, nitrianskej a prešporskej stolici mnohé kláštory sa nachádzajú, ktoré mnohým rehoľníkom za obydľie slúžia. Takýto kláštor sa nachádza aj v Prešporke, z ktorého pred niekoľko rokov je len rehoľník — čo prašivá ovca zo stáda Kristového — i s habitom utiekol. Bol on uhorským kazateľom. Veľmi dôjerno znal oň kázal, lebo vedel i srdco jednej panej si nakloniť, pre ktorú vieru svoju zaprel, prisahu kňazskú zrušil, a aby vo svojej naruživosti pohodlne žiť mohol, zostal kalvinom a čeril sa bohato. Aby sa ale aj dačím zapodievať mohol složil skúšku čo notár, a v krátkom čase stál sa obecným notárom. Kdekoľvek učinkoval, nemal jedného prateľa v obci; a keď v druhej obci vyvolený bol, slávil ľud prvej obce sviatok, tak rečené hody. Aby ale on svoje rozličné špinavé plány previesť mohol, vedel si on pri stolici priateľov zaopatrit, ktorým on častejši za peniaze z jednotlivých ľudí a obci nazdierané v hôteloch hostiny strojiť nechával. Pri mojom cestovaní som prišiel v nedeľu t. j. prvého septembra priam do tej obci, kde ten apostat uraduje. Priam pri kostole obecný sluha s bubnom stal, a „aby jedon každý od prvého októbra ktorému sa dieťa narodí alebo kto z rodiny zomre toto v kancelárii oznámil“ na vedomie dával.

Toto mňa jako cudzého tak nahnevalo, že keď bych občan tej obci bol, bol bych tohoto pokojrušiacieho sluhu i s bubnom dakde zatvoril. Toto je dačo pohoršlivého pre katolícky ale aj pre obecný ľud. Ponajprv: že idúc od slova Božieho a omše svätej, hneď pri chráme Božom sa pohoršil a tých pánov, ktorí toto smysleli a nariadili, preklínal museli. Pre občanov je to na toľko pohoršlivé že kancelária je dom obecný, ktorý slúži k obyvaniu uradníka obecného nie ale štátneho. Toto by obec trpeť nemala. Za niekoľko hodín môjho sa tu zdržovania som hrozné veci o tomto uskokovi t. j. notárovi počul. Človek tento, ktorý v sl.venskej obci uraduje, slova slovensky nevie, derie občanov a obec po maďarsky a uraduje po rusky. — Jako pijavica krv, tak on ľud a obec materialno cicá, a čo uradník rusky s kančukou uraduje. Na to poukazujú stanovy obecné, ktoré on zlašoval a platu si narátal toľko, že obecné priražky, ktoré z 15 na 33 krajčárov zvýšené byly a tie mnohe dôchodky obecné na jeho plat nesiahaly ba čo viac vyše 5000 zl. dlhoby obci nariaštilo, kdežto jeho dobrý barátoček služný každoročne pri počtoch gazdovani predstavenstva vychvaloval, a ľud s mnohými tisícami ktoré v kasi obecnéj zložné našiel uspokojiť hľadel. — Ponevác tento kalvin mnohé veci si dovolil a svoje právo a moc znadužil, prišiel on pod vyšeirovanie ale za to on predseda celý plat bere, zo všetkého sa smeje, je pri tom predseda liberalnej strany a pijavica spolku remeselnického; levo dôchodok jeho do vrecka shabá.

A čo ale najviac na váhu padá, bol on pred niekoľky dňami za matrikára vymenovaný. No pekny to predseda liberalnej strany, pekny to matrikár! Pľuj hanba! a síce nie hanba pre ministra alebo nadžupana, ale pre tých, ktorí sa na banketoch z peňazí z obci a ľudu nazdrapaných zariadených preto sučastnili, aby barátočka jejich pod kriedla vzať a pred pravdou ho brániť a jeho cigánstva ukrývať a ešte na ďalej na tých banketoch sučastniť, a jemu aspoň za štátneho tajomníka keď nie za ministra dopomôcť mohli. Toto sú pomery považské z obci prešporskej stolice; nabudúčne nasledovať budú pomery nitrianskej stolice.

L'u ujem ja ľud toho o považského mestečka, že notára, ktorý jeho reč nezná a ho a obec takto okráda držať musí. To všetko poukazuje že v obci tejto medzi ľuďom žiadnej jednoty není a že ľud zlých alebo žiadnych vôdcov nemá.

HOSPODÁRSTVO

Koňacina pre ľud.

Že svobodnomyselnicí už aj tak klesajú pod farchou svojich hriechov, a že už úplne sa nachádzajú v pazúroch židovských, to sa aj tak od dávna vie, sami vrabci to čvirigajú od mnohých rokov po strechách a akáčoch. Teraz ale ešte lepšie to dokazuje jedon príklad, akého čierneho svedomia sú oni, tak že hoc aký prostriedok je im dobrý, aby sa len židia udržiať mohli na stupni svojej moci.

Naša milá vláda uhorská koňacie mäso chce dať sekať ľudu práve tak, ako je to vo Viedni v obyčaji.

Ale čože stvára už táto duchom násilienstva nadutá vláda? Chce aby dakto uderil dobre na ňu, jako na mechúr nafúkaný? Aj to sa jej prihodiť môže, jestli ešte dlho svoje figle a kúsky prevádzať bude. Lenže v tom páde sa rozpučí.

V Uhorsku vždy panovalo obrábanie rôl a dochovávanie lichvy; i teraz ešte má krásnu pašu, utešené stáda, ktoré nestojá priam na rebríku vysokej ceny, načože je nám teda koňacina sladká, ktorú len tí jedia obyčajne, ktorí nemajú ani slýchu ani chýru o hovädzine?!

Keby to Bánffy len zo svojej obvyklej hlúposti bol vyškriabai zo svojich modzgov; vtedy my celkom ticho dôkazmi by sme mu boli strhli beľmo hlúposti a zaslepenosti s jeho očí, reknúc: ten štát, ktorý toľké milliony platí ročite pod nápisom dani, ešte nerie taký žobrák, aby koňacinu hltal, on keď hovädziny nemá, s baraninou je spokojný.

Lenže toto nepochádza z hlúposti, lež zo zlosti proti ľudu, aby tým lepšiu dobroprajnosť mal preukázať židom.

V menažeriach tiger a lev, po dedinách ale polovní kopovi žerú koňacinu medzi tieto zvieratá nás ráta Bánffy, aby si tým istejšie získal dobrú vôľu židov, ktorí neráz čo konski kupci vandrujú po krajine.

Zásoby koňské židov totižto sú napadnuté sopľom, stá popadajú v čas tento v Judapešii. Menážeria to nestací troviť, a preto si židia nad

iným počali hlavu lámať. Chytro si pomohli: ľud musí tú koňacinu hľtať a síce preto, lebo je moc zdochliny, tiger a lev ju nestačia žrať, a židi nesmia škodu trpeť.

Teraz už len čakajme na psacinu, kočacinu a potkančinu; kto vie, či vám i toto nenaloží vláda pod prísnu pokutu, jestli jej to židia prikážu, pre ktorých hockedy je ochotná utlačený ľud slovenský obetovať.

Veľmi sa vystatoval B.ánffy, že krajna má viac príjmov, ako výdavkov. Vyšlo ale šidlo z vreca, že je to svobodnomyselné mámenie, leťo vyše 24 millionov sa menej prijalo, jako vydalo. To tak chcú dohnať, že sa väčšia porcia šlahne na hovädzinu, ktorá sdražie, a chudobný ľud vraj nech žere zдохnutú koňacinu, za ktorú zaplatené haliere padať budú do nenasiteľného vreca židov.

Kto ešte i po takých liberálných úmysloch chce zotrvať v tábore židovsko-svobodnomyselnom, ten zaslúži, aby on i s potomkami hrýzol storočnú koňacinu ku sláve svojej sebeckosti.

Cachtičan.

VYOBRAZENIE

Hospodár Ján vojde do matrikárskeho úradu a s podivením vidí, že aj dvojnásobný matrikár jesto. Tam je ten starý, to jest farár a jedon nový, pri pohľade ktorého hospodár Ján nemôže sa zdržať od smiechu. Očul síce o ňom, že od týchto čias už iný poriadok bude i pri vedení matrik, lebo *vážnosti treba štátu nadobudnuť*. Lež i so sedliackym rozumom hneď pochopil, že na takýto spôsob sotva rozmnožia, ba skôr ešte i tú maľú vážnosť pominajú židovskoliberalného štátu, ktorú posávať mal. Jakéhosi matrikulárneho výťahu by mal zapotreby a ačkoľvek očul, že od týchto čias v takejto záležitosti netreba sa obrátiť na starého matrikára, lež na toho nového s ktorým trochu podvýšili klesajúcu vážnosť štátu, preto sa skrčil. Ale jako že by on mohol k nemu ísť. Veď by sa pukol od smiechu, keď by musel s ním sa vyprávať. Ani ho nepozdraví, lež prikočí ku svojmu kňazovi, toho sa pýta so smiechom: „Prevelebný duchovný otče! Prosím ponížene: čo že tu hľadá táto z Galicie sem zahnaná židovská obluda, tento košerový občan?“ Ticho gazdo Jánko! tíši ho duchovný otec, aby starý nemal nejakej galiby pre hanenie štátnej auktority, „Vidíte tento je preto tu, aby pozdvihol vážnosť uhorského štátu.“ „Tak?“ — Pýta sa gazda Ján. „Nuž tedy dobrú noc vinšujem štátnej vážnosti.“

Jako to dosávadny hladký tok do života uvedenia nových cirkevnopolitických zákonov nám dovoľuje následkovať, veľmi často budeme mať príležitosť sa kochať v takých výjavoch, jako na dnešnom našom obraze driečne katolicke žartovné noviny „Herkó Páter“ daly vykresliť.

Veru sa nemôžeme tomu tešiť, že vážnosť nášho štátu takto povyšujú.

ODKAZY REDAKCIE.

Naším čitateľom a vôbec všetkým katolíkom čo najvrúcnejšie odporúčame Spolok „*Svätého Adalberta*“ (Vojtecha) v Trnave, aby ho napomáhali, lebo to je jediný spolok, ktorý sa stará o duchovný pokrok slovenského katolickeho ľudu v Uhrách, vydávajúc dobré knihy pre katolícky ľud. Včulajším Jeho predsedom je dôstojný a veľkom. Pán Šimon Klempa kanoník v Trnave.

Všetky milodary na našu redakciu zaslané v svojom čase uverejníme; len prosíme o trpezlivosť, lebo keď by sme na raz všetky donesli, potom nič alebo veľmi málo by čitatelia dostali čítať, to sa ale nesmie stať, tedy len trpezlivosť!

Czoborfaľu. Sz. J. To miesto už druhí mladíci zaujali, ktorí sa hneď hlásili, keď ale by sme potrebovali, potom Vás upovedomíme.

Magasafu. Hochštetro. J. P. Pýtajte si od vášho pána farára slovenskú knižočku, lebo ľudová strana v takej reči rozposiela v jakej patričný pán farár knižočky žiada; to by aj čudno bolo, aby vás neкто nútil v takej reči čítať a sa poučovať o politike, jakej nerozumiete.

Veľký šariš. D. Juraj. Váš list sme dostali, a veľmi nás tešila vaša horlivosť, keď bude možno, snáď váš list aj uverejníme; milodary sme tiež dostali. Len i na ďalej tak horlite a rozširujte ľudovú stranu. Pozdrav Vám všetkým!

Ladce. Th. J. s. Vašu dosielku sme dostali a mená dobrodincov svojim časom uverejnené budú.

Zaj-Ugrócz. Z. H. Váš dopis snáď pre iné noviny by sa hodil, ale pre Kresťana nie.

Pomáz. T. F. Vašej žiadosti vyhovieme a napravíme.

Óhegy. H. M. Vďačne uverejníme v Kresťanovi dejepis „starohorského pútnickeho miesta,“ ale posávať sme ho nedostali, prosíme tedy ráčte ho ešte ráz poslať aspoň na Kresťana.

Sv. Benedik. J. Š. Váš dopis prínde, keď nebude možná v tomto čísle, tedy v budúcom.

Budapešť. K. B. Váš list sme obdržali, prezreme i besednicu, a jestli bude dobrá, prepracujeme ju a uverejníme.

Dubová. J. H. Len sa silne i vy tej stránky pridržujte.

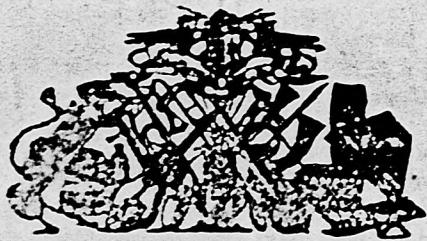
Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď nieкто nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovánie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý počťový úradník *úplne za darmo*. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u pošťovej dírekcii. Veď potom vykoná Úradná reklamácia má ten osov, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselné.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 6.10—6.20 zl. Raž 5.00—5.50 zl. Jačmeň na krm 5.50—5.60 zl. do pálenie 5.70—6.80 zl. na várku 7.25—8.25. Oves: 5.65—5.85. Kukurica: —. —. —. —. Proso: 0.00—0.00. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.
2. Olejové zrná. Lanové semeno: 10.50—11.00. Koprné semeno: 12.50—12.75.
3. Strova: Veľká biela fyzula 8.40—11.50; tmavá 6.00—6.20 okruhá: 8.00—9.00, drobná 9.10—tarkavá 5.00—5.20. Šošovica 9.50—15. Hrach 8.00—12.00. Čistá 12—21 15.50 zl.
4. Kupecké zelené plody: Mak 18—19. Burgyňa 1.50—1.80. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželek: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.
5. Potrava: Seno. Ličie seno. 2.25—3.00. Lesné a horné seno 1.80—3.00. Slama. Na postielanie: 1.40—1.50. Žup 1.40—1.80.
6. Siatie: Červená datelina 60—65. Lucerna 48—52 zl. Jarní ladník 8—9 zl.
7. Hospodársky dobytok: Dovozeno bolo: a: 620 hospodárskych volov; 150 dojných kráv. Následovné boly ceny: Vyborená pára volov do jarma do 340—350 zl. Dojné kravy: za jeden kus 73—140 zl. Trh na ovce: Dovozeno bolo 7482 kusov oviec. Ceny: 11—18 zl. za páru, a 20—23 kr. za živý kilo. Sviný trh: za kilogramm 48—49. V salašoch 3867 kusov bolo umiestnených.
8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 32—33 zl. Vosk 164—165. Vajcá 45—48. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 70—120 mc. Slanina 45—48, udená 50—51 zl.

Zodpovedný redaktor: Gerhard Németh.

INSERÁTY.

J. STOWASSER

strojiteľ hudbných nástrojov, cia. a kr. dvorný dovážateľ.

V BUDAPESTI,

II, okres, Lánczhid-utca 5.

Predáva súkace, ťaháče a bijáče hudbné nástroje, výborné, silnozvučne cimbalmy a o ich podstatných častiach

velký obrázkový cenník na žiadosť zdarma a bez poštového poplatku poslela.

Stranivá nezhubiteľných silných organových harmonik má sa osobitný cenník žiadať.

6—14

Naprávanie všeliakých zvučných nástrojov a harmonik za najlacnejšiu cenu sa vykonáva.

Staré zvučné nástroje sa zameňujú.

Obecné bubny.

Brnenské
SÚKNO

Najmódnejšie látky a ostatky.

Bezprostredný a najlacnejší prameň, najkúsnejších a najvýbornejších výrobkov!

Pýtajte si

hojnú sbierku tých najnovších jasenných a zimných látok kammgarnov, palmerstonových, ševiotových a lodenových látok zo skladu kr. a cis. výsadných jemnosúkených fabrik na vlnené tovary

MORICA SCHWARZ
v Zwittau (Brno) 15.

Aj tá najmenšia miera je k dostaniu. Co nezodpovedá, naspák sa prijme. Ukážka zdarma. Rozposiela sa doberkou.

Tisíce uznani.

Ukážky bez objednania naspák sa požadujú.

OZNAMY PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE OZNA-MOVÁCA PISÁREŇ VILÉMA FRIEDENSTEINA (BUDAPEŠT, BÁLVÁNY-U. ČÍS. 2.) PRIJÍMA.

FRANZ DOPITTA

remenár i sedlár

V B. ŠTIAVNICI
potrebuje dvoch učňov.

TLAČIAREŇ

„**SVÄTÉHO GERHARDA**“

V BUDAPEŠTI, VIII OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najkúsnejšími francúzskými písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlače týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. knazstva a obecných predstavenstvi na **úradné výtisky,**

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

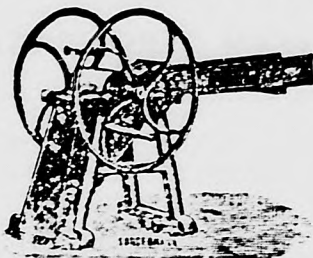

Cteným pp. hospodárom odporúčam nasledujúce

HOSPODÁRSKE STROJE.

Amerikánske bubnové sečkovice:

s jedným pohonným kolom
a tromi nožmi
č. II. zl. 27.— III. zl. 30.—
s jedným pohonným kolom
a štyrmi nožmi
č. III. zl. 31.50. IV. zl. 40.—

s dvoma pohonnými kolami
a tromi nožmi
č. II. zl. 31.— č. III. zl. 35.—
s dvoma pohonnými kolami
a štyrmi nožmi č. III. zl. 36.50.
IV. zl. 48.— VRV zl. 56.—

Ručné mláčačky najúplnejšieho zostavenia s pohonným kolom a ochrannou pokrievkou na ozubené kolá — — — — — zl. 89.—

Žentúre, väčšie mláčačky a rozličné mlatiace garnitúry dľa môjho cenníka.

Rajtáre (Vejačky) novos zdokonalené s prístrojom na regulovanie vetra miešakom na plevy a s 12 riečicami — — — — — BR III. zl. 60.— BR IV. zl. 68.—

Triery rozličnej veľkosti na čistenia a vylučovania rozličného obyľia dľa zvláštneho cenníka.

Rozsevačky tak zvané „Tatra“ upotrebujú sa s veľkým prospechom jak na rovine tak i vo vrškovatých krajoch 11 radová zl. 200.— 13 rad. zl. 220.— 15 rad. zl. 245.—

Šrotovníky na šrotovanie jačmena, kukurice a p. č. II. zl. 35.— č. III. zl. 50.—

Šrotovníky ku pohybu pomocou žentúra — — — — — č. IV. zl. 90.—

Struhadlá na burginu a zemiaky č. I. zl. 15.— č. II. zl. 24.— č. III. zl. 20.— č. IV. zl. 30.—

Stroj na rezania kapusty — — — — — zl. 24.—

Stroj na vymrvanie (moržovanie) kukurice — — — — — zl. 26.—

Pluh tak zvaný „Uhorský“ s kolieskami a rezervným rylom — — — — — zl. 28.—

Ostatnie druhy pluhov dľa môjho cenníka.

Železné trojdielové brány — — — — — zl. 26.—

Amerikánske hrable „Triumpf“ s 28 ocelovými zubami — — — — — zl. 96.—

Stroj na lámánie stromovej kôry pre garbiarov a drevokupcov zl. 130.— a zl. 160.—

Mačkadlá na sklad a borievky — — — — — zl. 170.— a zl. 180.—

Mlinky na syr — — — — — zl. 75.— a zl. 95.—

Železný amerikánsky mangel na prádlo — — — — — zl. 50.—

Okružné pily (cirkuláre) — — — — — zl. 75.— a zl. 90.—

Decimálne váhy	na klgr. 25	50	100	150	200	300	500	750	1000
cena zl.	10.—	13.—	15.50	18.—	22.50	24.50	33.—	42.—	58.—

Obrazkové cenníky v troch rečiach zašlem na žiadosť franko.

—> Ceny rozumejú sa v mojej dielni vo VEL'KEJ-BYTČI <—

MICHAL TRESKOŇ

14-15

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje

VEL'KÁ-BYTČA. (NAGY-BITTSE, TRENCŠÉN MEGYE.)

RÉTAY A BENEDEK

PRED TÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dielňa omšových šatov, cirkevných náradí, zástav a spolkových praporov.

V BUDAPEŠTI, IV. Lipót-utca číslo 21.

Jedini dovážači, Osvieten. a Dostožného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

— „BUDAPEŠTANSKÉHO OLTÁRNEHO“ —
spolku.

Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

Omšové šaty, kostolné prapory, hasičske, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy. Monštrancie, kalichy, ciboria, krže, kadidla, oltarové lampy, sviečne, ligotavé sviečne, sochy vo veľkom výbere. Prijmeme i maľovanie štaciových obrazov, a svätých obrázkov, oltare, mananske tróny, Krstové hroby a kazateľnice podľa jakéhokolvek kresu umelecky vyhotovujeme. Cirkevné latky, špky, stenové knížky, krže na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny príhodne vzory.

4-13

Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávať na sklade sú a hneď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

Krstné, sobášne a smrtné listy,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížečky pre údy občianských spolkov a knížečky splácováče.

Kus týchto 12 stranových knížečiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr.

Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakéhokolvek narídenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby taktu podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.